

Barnevern og / eller helse

Øyvind Alexandersen, assisterende fylkeslege

Statsforvalteren i Trøndelag

Trööndelagen Staatehaaltoje

Dagens

- Hva er helsetjenester?
- «Lavest mulig effektive nivå»
- Helse- og omsorgstjenesteloven
- Omsorgskommune og oppholdskommune
- Samarbeid barnevern og helsetjenesten, inkludert nasjonalt forløp barnevern*
- Når samarbeidet blir for bra?

Ispedd erfaringer fra Statsforvalteren

Jente (15)

Vært i BUP i mange år. Hatt tiltak fra barnevernet like lenge. Tett kontakt mellom barnevern og BUP, mange kriser, mye jobbing.

Diagnoser ADHD, autisme, depressiv lidelse.

Økende selvskading og selvmordstrusler, rømmer fra heimen. Flere akuttinnleggelseser fra legevakt. Utallige telefoner mellom BUP og barnevern.

Skilsmisse foreldre, omsorgskollaps, stor krise, «kan ikke lenger bo hjemme».

Fastlegen kjenner ikke til henne.

Ingen individuell plan eller ansvarsgruppe.

Ingen kommunale helse/omsorgstjenester

Helse og omsorg?

Helse vs omsorg

Helse- og omsorgstjenester??

Hvem gir helsetjenester?

Utgangspunkt: hjelp på laveste effektive nivå

- **Kommunal** helse- og omsorgstjeneste (helse- og omsorgstjenesteloven, fastlegeforskriften)
- **Spesialist** helsetjeneste (spesialisthelsetjenesteloven)
- Private tilbydere (helse- og omsorgstjenester og spesialisthelsetjenester)

Helse- og omsorgstjenesteloven

Personer som oppholder seg i kommunen skal tilbys nødvendige helse- og omsorgstjenester.

Gjelder alle pasient- og brukergrupper, herunder personer med somatisk eller psykisk sykdom, skade eller lidelse, rusmiddelproblem, sosiale problemer eller nedsatt funksjonsevne.

Plikt til internt samarbeid og samordning mellom velferdsetatene. Hvem skal koordinere (barnekoordinator)?

Omsorgskommune vs oppholdskommune

Eksempel: barn i fosterhjem med behov for helse/omsorgstjenester pga funksjonsnedsettelse (Downs syndrom, ADHD, angst).

Hovedregel:

Omsorgskommunen: ansvar for all oppfølging som har sammenheng med omsorgssvikt og barnets behov for å være fosterhjemsplassert.

Oppholdskommunen: dekke tiltak som knytter seg til helsehjelp i forbindelse med funksjonsnedsettelsen.

Kommunens ansvar (et lite utvalg):

- Fastlegene
- Rustjenesten
- Psykisk helsearbeid
- Skolehelsetjenesten
- Psykologtjenesten
- Helsestasjonen/ skolehelsetjenesten
- Institusjonene (sykehjem)
- Boligene (omsorgsboliger, barneboliger etc)
- Avlastningstiltak
- Helsetjenester i hjemmet
- Støttekontakt

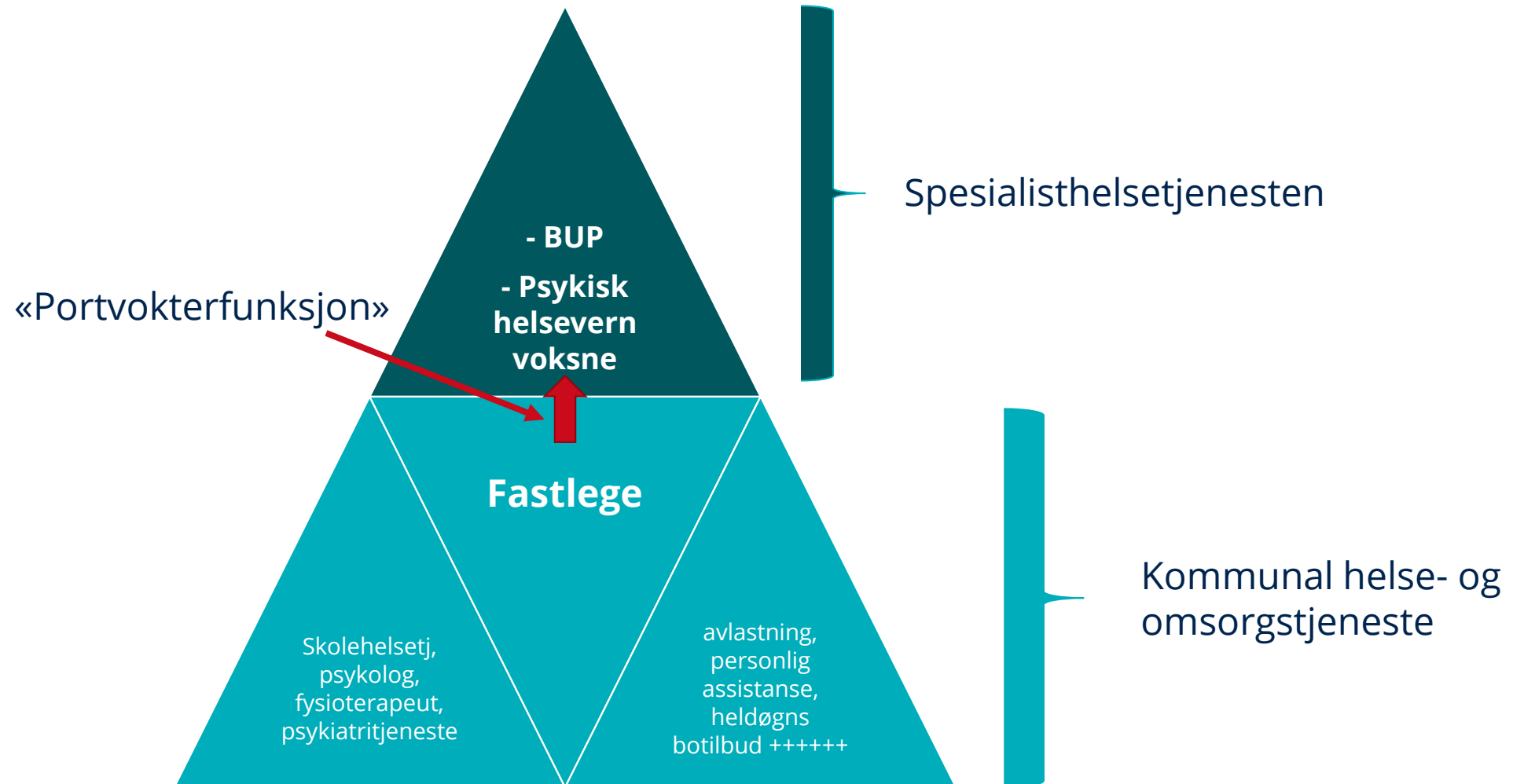

Spesialisthelsetjenesten

- Barne- og ungdomspsykiatri (BUP)
- Voksenpsykiatri
- Barneavdeling
- Habiliteringstjeneste

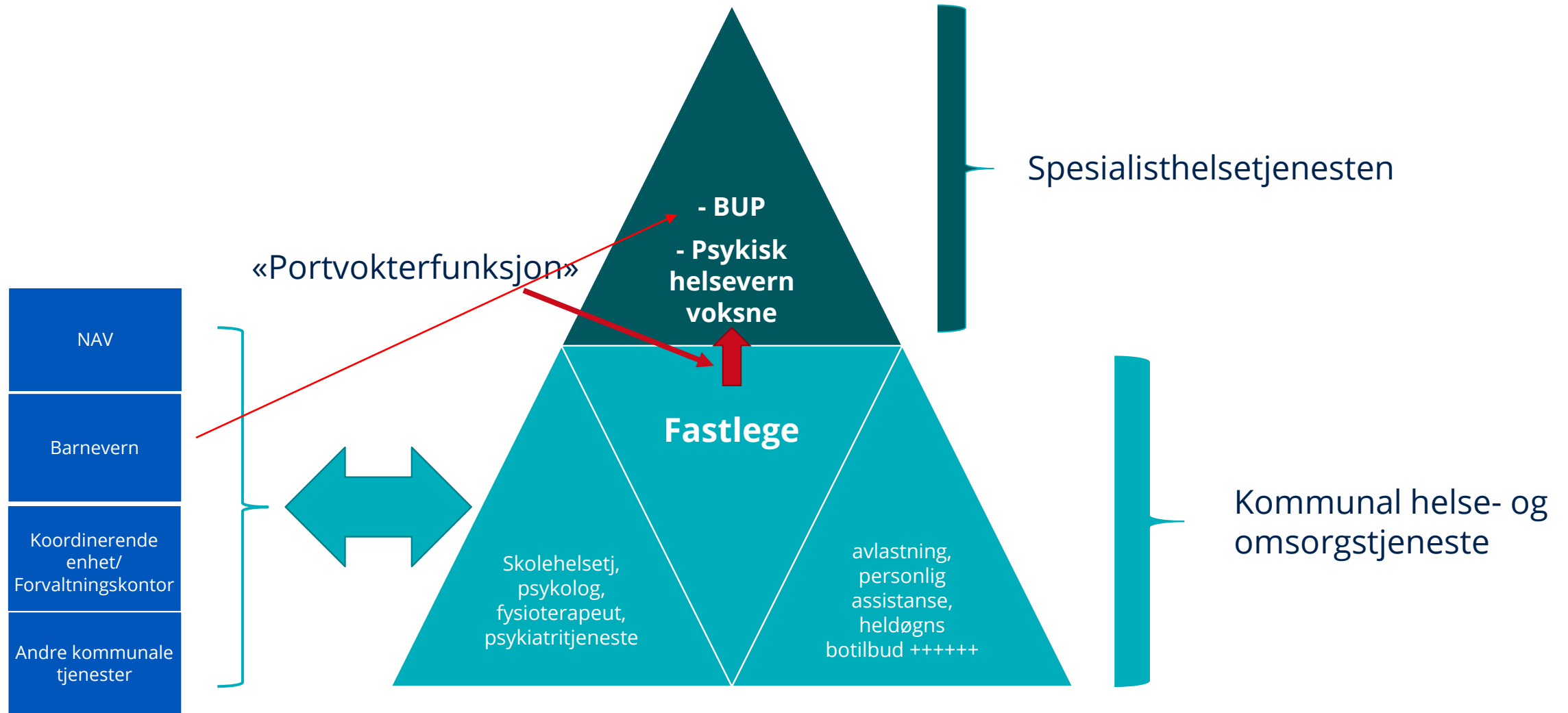

«Lavest mulig effektive nivå»

«Lavest mulig effektive nivå»

Samarbeid barnevern - helse

1. Egen kommune (eller der barnet oppholder seg)
2. Spesialisthelsetjenesten

Merk rekkefølgen.

Hjelp i rett tid av rett instans med rett kompetanse!

- Tar barnevernet for mye ansvar fra resten av kommunen?
- Kan barnevernet bli en «sovepute» for resten av kommunen?

Oppgave

BV i din kommune hjelper et barn som du tror kan ha et psykisk helseproblem.
Du kan ta **EN** telefon (foreldrene samtykker).

Hvem ringer du?

Er det et (psykisk) helseproblem?

Første spørsmål: hvem og hvor er fastlegen?

Andre spørsmål: mottar barnet noen kommunale helse/omsorgstjenester, og hvorfor ikke?

Tredje spørsmål: hva er rutinene for samarbeid med helse- og omsorgstjenestene i min kommune?

Fjerde spørsmål: hva var de greiene med nasjonale pasientforløp (tidl. «pakkeforløp»?)

Hva var de greiene med «nasjonalt forløp» (pakkeforløp)?

Nasjonalt pasientforløp: en (ramme)beskrivelse av anbefalinger og forventinger til hva som skal skje med en pasient med en bestemt type problemstilling.

- Utredning
- Behandling
- Oppfølging
- Kommunikasjon med pasient og pårørende
- Ansvars plassering

Publisert av Helsedirektoratet.

Mer om Nasjonalt forløp – barnevern etc. ganske snart!

Oppgave

Din barnevernstjeneste hjelper en gutt (11) som har psykiske vansker i økende grad. Alle er bekymret. Det er MYE styr i familien, gutten har i lange perioder bodd hos bestemor, foreldre bor fra hverandre i perioder +++.

I samarbeid med fastlegen og foreldrene blir dere enige om at fastlegen henviser til BUP.

BUP avslår henvisningen med begrunnelsen «*uavklarte omsorgsforhold, uro i familien, anbefaler tiltak i regi av barnevernet*».

Dessuten: «*vi kan heller ikke se at kartlegging og utprøving av tiltak i regi av kommunale helsetjenester og barnevernet er tilstrekkelig utprøvd*».

Du blir oppriktig indignert. Hva gjør du?

Ja så var det BUP, da...

- Kan de avvise henvisning?
 - Ja, men da må de begrunne hvorfor barnet ikke har rett til helsehjelp!
 - Begrunnelsen må vise til vilkårene i loven (nyttekriteriet og prioriteringsveilederen)
 - Og avslaget kan påklages til Statsforvalteren.
- Kan de nekte akuttinnleggelse?
 - Nei, de har plikt til å ta imot ved øyeblikkelig hjelp.
 - MEN: er det riktig nivå? Er det riktig medisinsk sett? Må man bruke tvang? PLAN ved krise?

BUP skal også

- Vite om de kommunale tjenestene.
- Samarbeide med de kommunale tjenestene.
- Kommunisere med de kommunale tjenestene.

- Egne pasientforløp og retningslinjer for ulike tilstander/ sykdommer.

Oppsummering

- Barnevernet er en del av kommunens samlede tjenestetilbud, men ingen helsetjeneste.
- Hjelp på lavest mulig effektive nivå.
- Psykisk helse er også helse!

Pass på!

Kan samarbeidet mellom BUP og barnevern bli FOR GODT?

En historie fra virkeligheten, del I

BV har tiltak i en familie og henviser gutt (8) til BUP, i teksten: «(...) kan være grunn til å tro at barnet er utsatt for vold av far», «(...) kan tyde på at mor har problemer med mentaliseringsevne».

Hos BUP:

- urolig, flakkende, dårlig kontakt
- Etter hvert diagnose reaktiv tilknytningsforstyrrelse
 - «(...) basert på opplysninger om alvorlig omsorgssvikt, psykisk forsømmelse og vold»

Del II

BUP sender epikrise til BV

BV i Fylkesnemda: viser til at BUP har satt diagnose tilknytningsforstyrrelse, og kriteriene for diagnosen

Diagnosemanual: «(...) inntreffer trolig som et direkte resultat av alvorlig omsorgssvikt, misbruk eller alvorlig mishandling»

Men hvor kommer opplysningene om alvorlig omsorgssvikt og vold egentlig fra???

Samarbeid barnevern - BUP

